

Budgetaftale for 2027-2030

24. september 2026

Indhold

1. Indledning	1
2. Prioriteringer aftalt forud for budgetaftalen	1
3. Byrådets budgetaftale for 2027-2030	2
Børn, unge og familier	2
Ældrepleje, omsorg og sundhed	5
Idræt, talent og inkluderende fællesskaber	7
Kultur, turisme og branding	8
Erhverv, grøn omstilling og natur	10
Trafiksikkerhed, mobilitet og lokal udvikling	12
Råderum og nye arbejdsformer	15
Finansiering og omprioriteringer i årets aftale	17
4. Underskriftsside	19
Bilag 1. Analyser og opgave/inspirationsudvalg	20
Bilag 2. Overblik - ændringer til budgettet	22
Bilag 3. Budgetbalance 2027-2030	25
Bilag 4. Likviditetsudviklingen	26

1. Indledning

Med denne budgetaftale prioriterer aftaleparterne at fastholde et stabilt og robust serviceniveau for borgerne. I en tid med omfattende reformer og store krav til omstilling er det afgørende, at kommunen lykkes med kerneopgaven og fastholder kvaliteten i den daglige service.

Samtidig er der over de senere år sat gang i en række nye investeringer, som det er vigtigt at få godt i mål. Budgettet tager derfor afsæt i ansvarlighed, kontinuitet og fokus på at omsætte allerede truffne beslutninger til konkrete resultater, der understøtter et godt arbejdsmiljø i organisationen.

På både drifts- og anlægsområdet skal vi sikre, at de besluttede aktiviteter og investeringer skaber værdi for borgere, medarbejdere og lokalsamfund, når de er gennemført. Samtidig skal organisationen have kapacitet til at implementere de reformer og omlægninger, der har stor betydning for kommunens opgaver i de kommende år. Det kræver en balanceret prioritering, hvor nye initiativer afvejes mod behovet for at få det eksisterende til at fungere godt og virke i praksis.

Aftaleparterne har derfor valgt at prioritere få nye initiativer, så Byrådet, udvalgene og administrationen kan fokusere på at optimere driften og gennemføre tidligere beslutninger.

2. Prioriteringer aftalt forud for budgetaftalen

Aftaleparterne har fokus på at sikre fremdrift i allerede besluttede anlægsprojekter og omsætte tidligere prioriteringer til konkrete resultater. Der er i det grundlag, som denne aftale bygger på, tidligere afsat midler til driftsprioriteringer og en række investeringer i budget 2027-2030, herunder følgende:

Sønderborg Kommune har gennem de senere år arbejdet målrettet med udviklingen af Havnbjerg som et attraktivt sted at bo og bosætte sig. Med udsigten til en ny dagligvarebutik og en bevilling på 7,5 mio. kr. i 2026 tager kommunen sammen med boligforeningen næste skridt i omdannelsen af området gennem etablering af nye boliger.

Nordborg Resort er kommet rigtig godt fra start, hvilket har medført øget trafik i området. For at sikre en hensigtsmæssig afvikling af trafikken i området samt øge trafiksikkerheden, er der afsat 6,5 mio. kr. til et vejprojekt ved Nordborg Resort i 2028.

Sundhedsreformen indebærer en omlægning af opgaver og finansiering, som fra 1. januar 2027 medfører permanente ændringer i kommunens økonomi. For at undgå serviceforringelser på ældreområdet og sundhedsområdet, relateret til implementering af sundhedsreformen og flytning af opgaver og budgetter, tilføres ældreområdet 5,6 mio. kr. årligt fra 2027, mens Sundhedsområdet tilføres 3,6 mio. kr. årligt fra 2027.

Sønderborg Kommune har et stort fokus på at tiltrække og fastholde uddannelsestilbud i kommunen. Et eksempel på en af de nye uddannelser, som det er lykket at etablere, er uddannelsen til pædagogisk assistent (PAU), rettet mod arbejdet med voksne mennesker på social- og handicapområdet, hvor erfaringer og den demografiske udvikling viser et rekrutteringsbehov.

Der er også tilført midler til de to store serviceområder med henblik på, at servicen kan tilpasses udviklingen i demografien. Ældreområdet er tilført midler således, at demografipuljen, incl. permanent løft fra budgetaftalen 2024-2027, nu udgør 14,3 fra mio. kr. Dagtilbud og skoler er tilført samlet 11,8 mio. kr.

Udover tiltrækning af uddannelses tilbud er øget bosætning og udvikling af nye boligområder centralt i Sønderborg Kommunes vækstambition. Sønderborg Kommune indgår derfor i et partnerselskab med Bitten & Mads Clausens Fond, hvor formålet er at synliggøre potentielle boligudviklingsområder og styrke relevante investorers interesse for projekter og dermed få omsat planerne til konkrete byggerier.

3. Byrådets budgetaftale for 2027-2030

Byrådets budgetaftale for 2027-2030 tager afsæt i Byrådets Vision 2026-2029 og konstitueringsaftalen. Aftalen omsætter de politiske ambitioner til konkrete prioriteringer og investeringer. Samtidig understøtter den en stabil drift og en ansvarlig udvikling af kommunen.

Budgetaftalens indsatser er inddelt i disse syv temaer:

Børn, unge og familier

Konstitueringsparterne er enige om, at der fortsat skal være høje ambitioner for børn og unges trivsel, sundhed og læring i Sønderborg Kommune – Konstitueringsaftalen

Folkeskolerne - Skolernes årti

Aftaleparterne fastholder med denne budgetaftale den langsigtede prioritering af Sønderborg Kommunes folkeskoler under Skolernes Årti. Der er på nuværende tidspunkt, fra 2025 og frem til og med 2034, afsat 50 mio. kr. årligt til investeringer i indeklima, bygningsstandard og læringsmiljøer med henblik på at sikre tidssvarende og velfungerende rammer for elever og medarbejdere. I alt er der således afsat 500 mio. kr. Aftaleparterne ønsker at forlænge skolerne årti med yderligere 5 år, dvs. frem til og med 2039, så det samlede beløb øges fra 500 mio. kr. til 750 mio. kr.

Aftaleparterne ønsker udarbejdet en tids-og handleplan for de allerede disponerede midler til Nordals Skolen (ca. 110 mio. kr.), Gråsten Skole (122 mio. kr.), Alssund-Skolen (114 mio. kr. inkl. etablering) og brandsikring på Kløver-Skolen med 12 mio. kr. således, at midlerne budgetlægges i de år, hvor udgiften forventes afholdt. Der resterer aktuelt frem mod 2034 ca. 103 mio. kr., som kan disponeres til yderligere skoler – et beløb, der frem mod 2039, udgør ca. 353 mio. kr.

Der ønskes en vurdering af, om renovering af Kløver-Skolen kan igangsættes inden for de kommende år. Der er afsat 0,5 mio. kr. i 2026 til udarbejdelse af Behovs- og mulighedsanalyse Kløver-skolen - finansieret af rådighedsbeløb "Skolernes årti" i 2030.

Aftaleparterne ønsker desuden, at det vurderes, om der i de kommende år kan igangsættes parallellforløb med yderligere skoler, hvor der er taget udgangspunkt i, hvad der kan løses inden for de afsatte budgetrammer.

Aftaleparterne ser frem til, at det igangværende arbejde med organisering af bygningsvedligehold gennemføres med henblik på at sikre et større lokalt ejerskab.

Ny daginstitution i Dybbøl

I Dybbølområdet afsættes økonomi til en ny daginstitution placeret ved Vaskilde i Dybbøl.

Aftaleparterne er enige om, at en ny daginstitution, med integreret gæstefunktion til dagplejen, vil sikre et markant løft af de fysiske rammer, hvor både indvendige og udvendige læringsmiljøer kan sikre et attraktivt dagtilbud for børn og familier i området.

Planlægning og projektering går i gang i 2026, og byggeriet forventes at stå færdig efter ca. 5 år.

Aftaleparterne afsætter 1 mio. kr. i 2027, 6 mio. kr. i 2029 og 13 mio. kr. i 2030 til etableringen af en ny daginstitution i Dybbøl. Aftaleparterne er enige om, at resterende midler skal prioriteres i 2031/2032.

Styrkelse af det specialiserede børneområde (anbringelser)

Sønderborg Kommune oplever et stort pres på det specialiserede børn- og ungeområde, og særligt er behovet for forebyggende foranstaltninger og anbringelser stigende. For at kunne følge med behovet på det specialiserede børn- og ungeområde og sikre, at kvaliteten opretholdes, er aftaleparterne enige om at prioritere 6 mio. kr. årligt i 2027-2028, og 5 mio. kr. i 2029-2030 og frem, til dette område.

Aftaleparterne er enige i, at det skal ses i sammenhæng med forslag om opgaveudvalg – jf. bilag 1

Styrket dansk og matematik

Der afsættes yderligere 3 mio. kr. årligt fra 2027 til folkeskolerne med henblik på at styrke undervisningen i dansk og matematik. Prioritering af indsatsen skal ske i udvalget og i samspil med skolerne.

Investeringen skal understøtte indsatser, som bidrager til at styrke det faglige niveau og sikre, at flere elever opnår de nødvendige kompetencer til at bestå afgangsprøverne.

Fastholde undervisning i tidlig tysk

Sønderborg kommune ønsker også fremover at tilbyde tidlig tysk for at fastholde den særlige sprog-og

grænselandsprofil, der er opbygget siden 2016. Børn-, skole- og familieudvalget arbejder med en fremtidig model herfor.

Aftaleparterne afsætter 1,1 mio. kr. årligt hertil.

Indsatser – unge og studiemiljø

Der afsættes 0,7 mio. kr. årligt fra 2027 til at styrke ungeliv, studiemiljø og fællesskaber i Sønderborg Kommune.

Midlerne skal blandt andet bruges til forebyggelse af ludomani på ungdomsuddannelserne.

Midlerne skal understøtte samarbejde på tværs af uddannelsesinstitutioner, kommune, foreninger, de unge og øvrige aktører med henblik på at skabe attraktive rammer for et sammenhængende unge- og studiemiljø. Indsatsen skal bidrage til øget sammenhæng mellem uddannelsesniveauerne, sikre trivsel, stærkere fællesskaber og større synlighed omkring aktiviteter og tilbud. Målet er at styrke Sønderborg som en attraktiv uddannelses- og studieby, herunder at styrke tilknytningen til kommunen før, under og efter uddannelse.

Juniormesterlære

Juniormesterlære er et tilbud til elever i 8. og 9. klasse, der ønsker en mere praksisnær skolegang. Juniormesterlære indgår som en central del af ungeindsatsen og skal bidrage til at skabe en tydelig sammenhæng mellem grundskolen og de efterfølgende uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Ordningen understøtter dermed målsætningen om, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse.

Aftaleparterne ser frem til, at ordningen evalueres ultimo 2026 og har afsat 0,8 mio. kr. til videreførelse af ordningen i 2027.

Evalueringen vil være med til at danne et solidt erfaringsgrundlag samt en afdækning af de økonomiske konsekvenser ved en evt. udvidelse af ordningen.

Legeplads i Egersund

Aftaleparterne ønsker at styrke mulighederne for leg, ophold og fællesskab i Egersund og samtidig skabe en tydelig forbindelse til områdets historie med teglproduktion.

Der afsættes derfor 0,3 mio. kr. i 2027 til udarbejdelse af et projektforslag for en ny legeplads, hvor tegl er det bærende tema og element. Projektforslaget skal belyse legepladsens indhold, placering og økonomi og udarbejdes i samarbejde med Egersund Borgerforening og lokale teglværker.

Projektforslaget skal foreligge i første halvår 2027 og danne grundlag for en nærmere politisk vurdering af projektets realisering.

Aktiviteter for fædre på barsel

Aftaleparterne anerkender betydningen af fædres aktive deltagelse i familielivet og den positive betydning, det kan have for både børn, fædre og familier. Aftaleparterne ønsker derfor, at Sundhedsudvalget har øget fokus på aktiviteter for fædre på barsel, herunder initiativer der kan styrke fædres netværk, trivsel og fællesskaber.

Ungecentret og Ungdomsskolens fremtidige lokaliteter

Aftaleparterne ønsker at sikre, at Ungecentret og Ungdomsskolen har tidssvarende og attraktive rammer, der understøtter arbejdet med trivsel, fællesskaber, uddannelse og udvikling for kommunens unge. Samtidig skal de fysiske rammer understøtte et tæt samarbejde på tværs af ungeområdet og skabe de bedste forudsætninger for fremtidige aktiviteter og indsatser.

Aftaleparterne er derfor enige om, at der senest sommeren 2027 skal foreligge en afklaring af Ungecentrets og Ungdomsskolens fremtidige lokaliteter.

Ældrepleje, omsorg og sundhed

Parterne er enige om at prioritere tiltag, der sikrer mere uddannet personale.

Og tiltrække yderligere SOSU-uddannelser og en pædagogisk assistent og pædagoguddannelse på SundhedsCampus Ahlmann – Konstitueringsaftalen.

Servicearealer på plejecentrene

De kommunale plejecentres installationer er præget af slidte rør og ældre tekniske systemer, der forhindrer regelmæssig vandcirkulation og skaber grobund for bakterier og sundhedsrisici relateret til Legionella.

For at understøtte gennemførelsen af nødvendige renoveringer af rørinstallationerne på kommunens plejecentre, afsætter aftaleparterne 2 mio. kr. årligt fra 2027 og frem til vedligehold af servicearealerne på plejecentrene.

Flere elevpladser til SOSU-uddannelsen

For at sikre stabil arbejdskraft på velfærdsområderne har kommunerne forpligtet sig på at oprette flere lærepladser til social- og sundhedsuddannelserne. Det sker, da der er brug for en større og veluddannet arbejdsstyrke i ældreplejen over de kommende år. Forpligtelsen er aftalt gennem Trepartsaftalen for 2027-2031.

Sønderborg Kommune er derfor forpligtet til at øge dimensioneringen på SOSU-uddannelserne med 30 pladser årligt i forhold den nuværende årlige dimensionering på 138 elever.

Aftaleparterne afsætter derfor 3,2 mio. kr. i 2027, 7 mio. kr. i 2028 og 8 mio. kr. i 2029 og frem til at øge dimensioneringen med 30 pladser.

PAU-elever

Sønderborg Kommune har i samarbejde med SOSU Syd etableret en ny lokal pædagogisk assistentuddannelse (PAU) med fokus på social- og handicapområdet. Uddannelsen åbner på Campus Ahlmann i efteråret 2026 og skal bidrage til at øge andelen af faglært personale på det specialiserede voksenområde gennem en tæt kobling mellem teori og praksis. Uddannelsen tilrettelægges efter et

rotationsprincip, hvor kommunens nuværende medarbejdere videreuddannes, samtidig med at der skabes mulighed for, at andre kan varetage deres opgaver under uddannelsesforløbet.

Udgiften til indsatsen i 2026-2028 er allerede afsat, men for at sikre, at uddannelses tilbuddet kan fortsætte, også efter prøveperioden i 2026-2028, er aftaleparterne enige om at afsætte 3 mio. i 2029 og 4 mio. kr. i 2030 til optag af PAU-elever i Sønderborg Kommune.

Broager Plejecenter

Aftaleparterne ønsker at undersøge mulighederne for at købe Broager Plejecenter og Vestergade 39 i Broager, for at sikre en tættere sammenhæng mellem ejerskab, drift og udvikling af ældrelivet ved Broager Plejecenter. Et køb vil også understøtte rammerne for effektiv, ensartet og sammenhængende service for borgerne på tværs af kommunens plejecentre.

Aftaleparterne ønsker at styrke den fremtidige udvikling af området omkring Broager Plejecenter og Vestergade 39. Parterne afsætter 6 mio. kr. til undersøgelse og muligt køb af center og areal.

Pårørendevejleder til ældreområdet

Aftaleparterne anerkender den store indsats, som mange pårørende yder hver dag. For at styrke støtten til pårørende afsættes 0,5 mio. kr. årligt til finansiering af en pårørendevejleder på ældreområdet, som skal hjælpe med rådgivning, vejledning og koordinering på tværs af kommunens tilbud. Indsatsen skal skabe større tryghed og bedre sammenhæng for både borgere og deres pårørende.

Aftaleparterne ønsker at Social-, Senior-, og Handicapudvalget drøfter opgave og funktion.

Solsikkelinje - telefonisk kontakt til Borgerservice

Aftaleparterne ønsker, at borgere med usynlige handicap oplever en tryk og imødekomende kontakt med Sønderborg Kommune. Derfor afsættes der midler til etablering af en telefonisk Solsikkelinje i borgerservice, for borgere med usynlige handicap og særlige behov. Den telefoniske kontakt skal understøtte, at borgerne mødes med forståelse og får den nødvendige hjælp og vejledning.

Der afsættes 0,2 mio. kr. i hvert af årene 2027 og 2028 til etablering af dette tilbud. Ordningen skal evalueres i 2028.

Aftaleparterne ønsker, at det i 2027 undersøges, om der på ankomstskærmene i Borgerservice kan etableres en særlig "knap", hvor borgere med usynlige handicap, kan trække deres ankomstnummer med henblik på at medarbejderne er opmærksomme på behovet for yderligere bistand.

Sundhedshus i Sønderborg by

Kommunen har gennem flere år arbejdet målrettet med at sikre lægedækningen og udvikle nære sundhedstilbud. Samtidig betyder Sundhedsreformen, at flere sundhedstilbud fremover skal leveres tættere på borgerne.

Aftaleparterne ønsker derfor, at der arbejdes målrettet med at afklare placeringen af et kommende sundhedshus i Sønderborg by. Et sundhedshus skal understøtte særligt speciallægedækningen, samt skabe bedre sammenhæng og tilgængelighed i sundhedstilbuddene for kommunens borgere.

Fleksible boligmuligheder for borgere i en udsat livssituation

Social-, Senior- og Handicapudvalget har i flere år arbejdet med fleksible og alternative boformer, for borgere i en udsat livssituation.

Aftaleparterne ønsker, at det igangværende arbejde fortsætter. Herunder at udvalget fortsat undersøger mulighederne for eksempelvis etablering af en "Hytteby".

Idræt, talent og inkluderende fællesskaber

Sønderborg Kommunes kultur, idræt og fritidsliv er en bærende del af fællesskabet og det der binder os sammen – Konstitueringsaftalen.

Broagerhallen

Aftaleparterne ønsker, at der i samarbejde med Broagerhallen, udarbejdes et projektforslag, med henblik på at sikre bedre parkerings- og adgangsforhold.

Derfor afsættes der 0,5 mio. kr. i 2027.

Kunstgræsbane ved Stadion

Sønderborg Kommune etablerede i 2022 en ny kunstgræsbane ved Sønderborg Stadion. Banen er placeret centralt i Sønderborg by i nærhed til både øvrige idrætsfaciliteter og omkringliggende skoler. Placeringen gør anlægget til et attraktivt samlingspunkt, der er med til at styrke lokale fællesskaber og sikre særligt børn og unge let adgang til idræts- og fritidsaktiviteter.

Grundet udfordringer med støj fra banen, som har været til gene for de nærmeste naboer, har banen ikke været i brug i en længere periode. Aftaleparterne er enige om, at kunstgræsbanen igen skal i anvendelse og afsætter derfor 1,5 mio. kr. i 2027 til at håndtere eventuelle tilpasninger, som følge af et nyt påbud.

Aftaleparterne ønsker, at der i forbindelse med kommende anlægslægsprojekter, tages læring med fra den hidtidige proces.

Kunstgræsbane i Dybbøl

Dybbøl Fodboldklub har gennem en årrække oplevet stigende aktivitet og en markant vækst i antallet af særligt pige- og kvindespillere, ligesom klubben indgår i det nyetablerede samarbejde omkring talentudvikling for kvindefodbold, Team Sønderjylland Q. Dertil har Dybbøl Fodboldklub over længere tid arbejdet frem imod etableringen af en kunstgræsbane ved Dybbøl Forsamlingshus, og klubben er langt i planlægningen heraf og har rejst økonomiske midler til projektet. Kunstgræsbanen skal sikre bedre trænings- og kampmuligheder året rundt for både bredde- og talentidræt.

Aftaleparterne afsætter 3,8 mio. kr. i 2028 som tilskud til etablering af en kunstgræsbane i Dybbøl.

Banen skal etableres uden brug af gummigranulat.

Sønderborg Talentakademi og talentklasserne på Alssund-Skolen

Sønderborg Talentakademi (STA) tilbyder professionelle rammer for unge ambitiøse sportsudøvere, der vil mere med deres sport. STA har gennem en årrække haft en markant udvikling, hvor medlemstallet er steget fra 65 i 2022 til ca. 180 medlemmer. Siden starten på skoleåret 2025/2026 har STA også varetaget en central rolle omkring talentklasserne på Alssund-Skolen. Her er 61 nye elever startet i august.

Der er i foråret 2026 gennemført en evaluering af STA, som viser, at STA er en central aktør i det samlede talentudviklingsmiljø i Sønderborg Kommune, ligesom samarbejdet omkring talentklasserne har styrket STA's rolle og Alssund-Skolens rekruttering og omdømme.

Aftaleparterne er enige om at tilføre Sønderborg Talentakademi 0,45 mio. kr. årligt som et varigt tilskud, fordelt med 0,3 mio. kr. til understøttelse af det samlede talentarbejde og 0,15 mio. kr. til arbejdet med talentklasserne på Alssund Skolen.

Udsatte gruppers deltagelse i idræts- og foreningslivet

Der afsættes 0,75 mio. kr. årligt i perioden 2027-2029 til en særlig indsats, der skal styrke udsatte gruppers muligheder for at deltage aktivt i idræts- og foreningslivet, herunder parasport.

Indsatsen gennemføres i samarbejde med idrætsforeninger og øvrige relevante aktører og skal nedbryde barrierer for deltagelse samt skabe flere inkluderende og tilgængelige tilbud. Målet er, at flere borgere i udsatte positioner får mulighed for at blive en aktiv del af forpligtende fællesskaber gennem idræt, parasport og frivillighed.

Aftaleparterne ønsker desuden, at med afsæt i arbejdet med Landstævnet 2029, skal mulighederne for på sigt at afholde en Special Olympics-idrætsfestival i Sønderborg undersøges.

Fritidsfesten

Sønderborg Kommune har et stærkt fritids- og foreningsliv, som bidrager til fællesskab og aktivitet i hele kommunen. Aftaleparterne ønsker at anerkende indsatsen og afsætter yderligere 0,1 mio. kr. årligt til Fritidsfesten.

LGBTQ+

Aftaleparterne ønsker, at Sønderborg Kommune fortsat skal være et åbent og inkluderende fællesskab med plads til forskellighed. Derfor skal LGBTQ+-perspektivet og hensyn beskrives og indarbejdes i kommunens plan for ligestilling.

Foreninger og relevante aktører inddrages i arbejdet.

Kultur, turisme og branding

De høje ambitioner indenfor destinationsudvikling og turismeinvesteringer fastholdes – Konstitueringsaftalen.

Byrådets Vision 2026-2029 tegner den overordnede politiske retning samt centrale målsætninger og indsatser for Sønderborg Kommunes udvikling i byrådsperioden 2026-2029. Visionen fastholder et højt ambitionsniveau for kommunens udvikling.

Aftaleparterne understøtter realisering af visionen med en række tiltag i dette års budgetaftale.

Hertugernes Augustenborg – nyt fyrtårnsprojekt

Hertugernes Augustenborg rummer et betydeligt potentiale for Sønderborg Kommune. Den barokke hertugby og fortællingen om grænselandets demokrati og mindretal udgør et enestående kulturmiljø af både national og international betydning. Hertugbyen har derfor potentiale til at blive optaget på UNESCOs verdensarvsliste.

Aftaleparterne vil prioritere udviklingen af Hertugernes Augustenborg og har i forbindelse med visionsarbejdet udpeget projektet som et kommunalt fyrtårnsprojekt. Indsatsen skal styrke områdets potentiale som UNESCO-verdensarv, understøtte genetableringen af den historiske hertugby og løfte formidlingen af grænselandets kulturarv. Samtidig skal projektet bidrage til bosætning, turisme og erhvervsudvikling.

Aftaleparterne er enige om at fremrykke realiseringen af projektet ved at periodisere den allerede vedtagne økonomi til den fysiske genetablering over en 15-årig projektperiode frem for den nuværende længere periode. Projektet gennemføres i etaper, jævnfør masterplan for Hertugernes Augustenborg, som hver især har værdi for lokalområdet. Den fulde implementering sker med bidrag fra eksterne fonde.

Aftaleparterne er desuden enige om at afsætte yderligere gennemsnitligt 11,8 mio. kr. årligt i perioden 2027-2040.

Museum Sønderjylland – Historiecenter Dybbøl Banke

Historiecenter Dybbøl Banke og Sønderborg Kommune har igangsat en omfattende strategisk proces og analyse. Formålet er at udarbejde en masterplan og sikre millioninvesteringer til en modernisering af det 30+ år gamle center, så formidlingen af 1864-krigen kan løftes.

Sønderborg Kommune og de involverede aktører har fokus på at styrke helhedsoplevelsen, opgradere kvaliteten og tiltrække flere besøgende til det historiske område.

Aftaleparterne er enige om at øge tilskuddet til Museum Sønderjylland til fortsættelse af arbejdet med udviklingen af Dybbøl Banke. Der afsættes 1 mio. kr. årligt til anlæg i en femårig periode (2027-2031), mens tilskuddet til drift øges varigt med 1 mio. kr. årligt.

Det Kongelige Spisekammer - Gråsten

Gråsten rummer et unikt potentiale i mødet mellem royale traditioner, grænselandets kulturarv, fødevarer og gastronomi. Samtidig oplever byen i dag kun i begrænset omfang de afledte effekter af de mange besøgende ved Gråsten Slot og Den Kongelige Køkkenhave. Med visionen om Det Kongelige Spisekammer skal sammenhængen mellem køkkenhaven og byens torv, områdets royale fortællinger, lokale fødevaretraditioner og handelsliv styrkes med det formål at skabe øget turisme, bosætning, jobvækst og lokal værdiskabelse.

Aftaleparterne er derfor enige om at igangsætte arbejdet med at realisere visionen om Det Kongelige Spisekammer. Arbejdet skal skabe grundlag for at udvikle Gråsten som en samlet turist- og oplevelsesdestination med afsæt i områdets stedbundne styrker. Opgaven er placeret i Kultur-, Handel- og Turismeudvalget.

Vi får det til at ske - We make it real

Med sammenhæng til Byrådets Vision 2026-2029 har GOTO Sønderborg igangsat arbejdet med en fælles positionering af Sønderborg-området. Som led i processen er der identificeret tre fælles brandværdier: *Åbenhed, Handlekraft og Fællesskab*, som skal danne grundlag for en ny positioneringsstrategi og et fælles varemærke for området.

Positioneringsstrategien skal styrke områdets tiltrækningskraft over for virksomheder, iværksættere, investorer og nye borgere og understøtte realiseringen af målene i *Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst*. Aftaleparterne afsætter 0,75 mio. kr. årligt i 2027 og 2028 til den videre udvikling, implementering og udrulning af positioneringsindsatsen. Opgaven forankres i Erhverv- og Arbejdsmarkedsudvalget og gennemføres af GOTO Sønderborg i samarbejde med Sønderborg Kommune og relevante aktører.

Erhvervsturisme

Aftaleparterne ønsker at arbejde med en forstærket erhvervsturismeindsats ud fra de muligheder, der er drøftet med Destination Sønderjylland. Aftaleparterne afsætter hertil 0,5 mio. kr. i 2027 og 2028

Nordborg Turist information

Aftaleparterne ønsker, at der i 2027 udarbejdes en evaluering af turistinformationen i Nordborg, med henblik på stillingtagen til om ordningen videreføres.

Kulturnatten

Kulturnatten i Sønderborg har udviklet sig til en vigtig tradition, der samler borgere og besøgende om kulturlivet i byen. Ordningen evalueres i 2028 med henblik på at vurdere arrangementets udvikling og fremtidige rammer.

Aftaleparterne ønsker fortsat at støtte op om arrangementet og afsætter derfor yderligere 0,3 mio. kr. årligt som tilskud til Kulturnatten.

Erhverv, grøn omstilling og natur

I Sønderborg Kommune vil vi fortsat stræbe efter at være en attraktiv og agil samarbejdspartner for borgerne og erhvervslivet – Konstitueringsaftalen.

Tilflyttere til Sønderborg

Aftaleparterne er optagede af at tiltrække og fastholde tilflyttere til vores kommune.

Aftaleparterne ønsker derfor, at Erhverv- og Arbejdsmarkedsudvalget arbejder med indsatser, der har fokus på, at tilflyttere til Sønderborg Kommune optages i og bliver en aktiv del af vores lokalsamfund.

Styrkelse af Erhvervsservice

Sønderborg Kommune har gennem en årrække arbejdet målrettet for at skabe gode rammer for erhvervslivet og dermed styrke mulighederne for at tiltrække og fastholde virksomheder, investeringer og arbejdspladser. Den vedholdende indsats afspejler sig også i Dansk Industris undersøgelse af lokal erhvervsvenlighed, hvor Sønderborg i 2026 indtager en 16. plads blandt landets kommuner. Vi har en ambition om at være i top-ti. Det understreger, at kommunen står stærkt, men også at der fortsat er behov for at fastholde fokus og udvikle indsatsen i takt med virksomhedernes behov.

Aftaleparterne ønsker på den baggrund at styrke erhvervsserviceindsatsen. Formålet er at fastholde en kort sagsbehandlingstid på byggesager, understøtte en smidig og løsningsorienteret dialog med virksomhederne samt fastholde det høje ambitionsniveau i arbejdet med vækst, bosætning og jobskabelse i Sønderborg Kommune. Hertil afsættes 0,8 mio. kr. fra 2027 og fremefter.

Grøn Trepert

Aftaleparterne ønsker at styrke arbejdet med Grøn Trepert og afsætter derfor midler til en opnormering inden for vand- og miljøområdet.

Aftaleparterne afsætter 0,8 mio. kr. årligt fra 2027. Midlerne skal primært understøtte myndighedsopgaver som er afledt af Grøn Trepert og derved sikre gennemførelse af projekterne, som opstår i forbindelse med Grøn Trepert.

GESEK- Komitéen for Grøn Energi og Sektorkobling

GESEK-samarbejdet skal styrke Sydjyllands position som en førende region inden for grøn energi og sektorkobling. Samarbejdet blev etableret i 2022, som platform for det sydjyske erhvervsfyrtårn på området.

Med udsigt til, at de statslige fyrtårnsmidler ophører, skal de sydjyske kommuner tage stilling til, om samarbejdet skal videreføres i en justeret form. Behovet for et fælles samarbejde er fortsat stort, blandt andet som følge af den grønne omstilling, øget fokus på forsyningssikkerhed og behovet for koordinering på tværs af kommune- og sektorgrænser.

Aftaleparterne er enige om at afsætte 0,25 mio. kr. i hvert af årene 2027 og 2028 til Sønderborg Kommunes fortsatte deltagelse i GESEK-netværket, under forudsætning af, at netværket fortsætter. Prioriteringen skal understøtte, at kommunen fortsat indgår aktivt i det tværkommunale arbejde med grøn energi, sektorkobling og fælles udviklingsmuligheder i Sydjylland.

Stenrev

Aftaleparterne har fokus på at bidrage til det fortsatte arbejde med at forbedre havmiljøet. Derfor er aftaleparterne enige om en kommunal medfinansiering af etablering af stenrev i Augustenborg Fjord og Flensborg Fjord på 0,3 mio. kr. i 2027.

Aftaleparterne ønsker, at Sønderborg kommune fortsat går aktivt ind i arbejdet med at styrke den nationale dialog på området for at sikre en positiv udvikling af vores havmiljø.

Styrke naturkvaliteten i fjorde, sund og bælt

Sønderborg kommune vil sammen med øvrige kommuner styrke indsatsen for et bedre vand- og havmiljø og fortsætte arbejdet for at udvikle Flensborg Fjord som UNESCO-biosfæreområde.

Skarver

For at passe på vores indre farvande og understøtte genopretningen af lokale fiskebestande, ønsker aftaleparterne at muligheden for regulering af skarver afklares. Der skal, i samarbejde med frivillige på området, ses på såvel nuværende reguleringspraksis samt fremtidige muligheder.

Afklaringen skal danne grundlag for en vurdering af, om Sønderborg Kommune kan understøtte en øget regulering af skarv.

Der afsættes 50.000 kr. i 2027 til indsatsen.

Fødevarerkoordinator

Aftaleparterne ønsker at fastholde fokus på lokale fødevarer, landdistriktsudvikling og samarbejdet med områdets fødevareproducenter. Derfor afsættes der 0,7 mio. kr. til videreførelse af fødevarekoordinatorfunktionen i 2027. Indsatsen skal understøtte udviklingen af fødevareerhvervet og styrke samspillet mellem lokale producenter, turisme, bosætning og erhvervsudvikling.

Aftaleparterne ønsker, at der i 1. halvår af 2027 fremlægges en handleplan.

Trafiksikkerhed, mobilitet og lokal udvikling

Partierne er enige om at styrke sammenhængskraften på tværs af landdistrikter, mellemstore byer og Sønderborg by – Konstitueringsaftalen.

Parkering i Sønderborg By

Sønderborg Kommune har en klar ambition om at være en bæredygtig kommune i fortsat vækst og udvikling. Frem mod 2030 sigtes der mod at skabe 2.000 flere arbejdspladser, nå et indbyggertal på 77.000 samt etablere 2.500 nye boliger. Det kræver en velfungerende infrastruktur og attraktive, bynære parkeringsmuligheder.

Med udgangspunkt i Masterplan for parkering, ønsker aftaleparterne, at forvaltningen frem mod næste års budgetforhandlinger nærmere undersøger mulighederne for flere bynære parkeringspladser, opgradering og forskønnelse af de eksisterende parkeringsarealer og et nyt parkeringshus i Sønderborg centrum, med mulighed for langtidsleje af parkeringspladser til virksomheder og enkeltpersoner. Hvor det er nødvendigt, skal der gives beboerlicenser.

Mulige finansieringsmodeller kan omfatte betalingsparkering. Det skal samtidig undersøges, om parkeringsfonden kan medfinansiere nye parkeringspladser i parkeringshuset, og om projektet mest hensigtsmæssigt gennemføres kommunalt, privat eller som et offentligt-privat partnerskab.

Betalingsparkering kan styrke parkeringscirkulationen, mindske søgetrafikken og sikre en bedre udnyttelse af parkeringskapaciteten, mens et parkeringshus kan samle parkeringen og frigøre arealer til grønnere og mere attraktive byrum. Forvaltningens samlede afklaring skal foreligge senest inden sommerferien 2027, så den kan indgå i næste års budgetforhandlinger.

Trafiksikkerhed ved skoler og institutioner

Trygge skoleveje og sikre forhold omkring skoler og dagtilbud er afgørende for børn og unges hverdag. Aftaleparterne afsætter derfor 1 mio. kr. i 2027 til konkrete trafiksikkerhedstiltag, herunder udvidelse af parkering ved Fynshav Børneunivers.

Herudover afsættes 0,5 mio. kr. i 2028 til en styrkelse af trafiksikkerheden ved kommunens skoler og institutioner, hvor Broager Skole prioriteres først.

Terrorsikring

De skærpede krav til terrorsikring ved arrangementer, medfører øgede udgifter for foreningerne.

Aftaleparterne ønsker at understøtte foreningernes muligheder for fortsat at afholde arrangementer og afsætter derfor en tilskudspulje på 0,25 mio. kr. årligt fra 2027 til medfinansiering af udgifter til terrorsikring.

Trafiksikkerhed på Egersundbroen

Aftaleparterne ønsker at forbedre trafiksikkerheden og trygheden for gående og cyklister på Egersundbroen. Broen udgør en vigtig forbindelse mellem Egersund og Gråsten/Alnor, men de nuværende forhold betyder, at bløde trafikanter færdes tæt på den gennemkørende trafik.

I 2026 blev et konkret løsningsforslag godkendt. Derfor afsættes der midler til at ombygge broen med henblik på at skabe bedre og mere sikre forhold for gående og cyklister. Investeringen skal styrke sammenhængen mellem lokalområderne, fremme cykling som transportform og bidrage til et mere trafiksikkert og attraktivt nærmiljø.

Aftaleparterne afsætter 2,7 mio. kr. i 2027 til projektet.

Styrket offentlig transport

En ny kontrakt med Sydtrafik og omlægningen fra gas- til elbusser har frigjort midler på området, der gør det muligt at arbejde med nye initiativer inden for offentlig transport.

Aftaleparterne afsætter 3,9 mio. kr. årligt fra 2028 og frem i en pulje under Økonomi- og Strategiudvalget. Puljen er afsat til kommende initiativer inden for offentlig transport.

Forslag til initiativer udarbejdes i samarbejde med Sydtrafik og der aftales fælles kommunikation og markedsføring.

Aftaleparterne anmoder Natur-, Klima- og Miljøudvalget om at udarbejde forslag til initiativer, der kan finansieres af den afsatte pulje. Planen ønskes fremlagt senest juni 2027. Der er afsat 0,3 mio. kr. til dette arbejde i Natur-, Klima- og Miljøudvalget.

Udvikling af øvre Perlegade/Rønhaveplads

Rønhaveplads og den øvre del af Perlegade har gennem flere år været påvirket af ændrede handels- og forbrugsmønstre, herunder øget nethandel, ændrede kundestrømme og et større fokus på oplevelser, ophold og mødesteder i bymidten. Rønhaveplads rummer derfor et potentiale for udvikling og fornyelse, som kan bidrage til at skabe mere liv og aktivitet i området, og være et samlingspunkt for borgere i alle aldre.

Aftaleparterne afsætter 1,5 mio. kr. i 2027 til udvikling af området, samt til etablering af offentlige toiletfaciliteter ved Rønhaveplads.

Den nye bevilling skal ses i sammenhæng med de tidligere afsatte midler til legeplads og frigives, når der forligger en endelig plan, således at investeringerne understøtter en fælles og helhedsorienteret retning for områdets fortsatte udvikling.

Arbejdet forankres i By-, Land- og Infrastrukturudvalget.

Cykelstier

I Sønderborg Kommune er udbygning af kommunens cykelstier højt prioriteret. Indsatsen skal skabe sammenhængende forbindelser og øge trafiksikkerheden for cyklister, og der lægges særlig vægt på at sikre trygge skoleveje for børn og unge.

Senest er der opnået statslig støtte på ca. 9 mio. til den planlagte cykelsti mellem Nybøl og Broager, hvilket betyder, at den længe ønskede cykelsti kan etableres.

Aftaleparterne ønsker, at arbejdet med cykelstien mellem Kettingskov og Lysabild opstartes. Indenfor budgetrammen disponeres 0,5 mio. kr. til projektering heraf.

Derudover er cykelstiprojekter ved Mommark Havn og Fynshav-Elstrup gjort færdige, mens cykelstiprojekter ved Buskmosevej, Skovby-Trænge, Avnbøl-Adsbøl, Laggade i Augustenborg m.m. er på forskellige projektstadier.

Landsbyprojekter på Sydals

Aftaleparterne ønsker at styrke udviklingen i landsbyerne på Sydals og understøtte det store lokale engagement, som de fem landsbylaug bidrager med.

Derfor afsættes 0,5 mio. kr. i 2027 til lokale udviklingsprojekter på Sydals, der kan styrke bosætning, fællesskaber og attraktive lokalområder. Prioritering skal ske i dialog med landsbylaugene.

Legeplads i Broager

Aftaleparterne afsætter 1,0 mio. kr. i 2027 og 1 mio. kr. i 2028 som anlægstilskud til Broager Udviklingsforums lege- og aktivitetspark ved Broager Hallen.

Legepladsen er et konkret bidrag til attraktive rammer for børn og familier. Lokalsamfundet har selv samlet midler ind til projektet.

Nedrivningspulje

Aftaleparterne ønsker at fastholde nedrivningspuljen i 2027 som et redskab til at understøtte byfornyelse,

forskønnelse og attraktive lokalsamfund. Puljen skal bidrage til at fjerne nedslidte bygninger og skabe bedre rammer for bosætning og lokal udvikling.

Der afsættes 0,5 mio. kr. til nedrivningspuljen i 2027.

Råderum og nye arbejdsformer

Konstitueringspartierne er enige om at sikre den bedste og mest effektive anvendelse af kommunens ressourcer - Konstitueringsaftalen.

Aftaleparterne er enige om at styrke kommunens økonomiske råderum, så der skabes plads til fremtidige prioriteringer og at borgernes og medarbejdernes tilfredshed med kommunen fortsat øges.

Det skal blandt andet ske ved at arbejde på nye måder, hvor politikere, borgere, medarbejdere, erhvervsliv og andre relevante aktører i højere grad inddrages i udviklingen af kommunens opgaveløsning. Gennem opgave- og inspirationsudvalg samt langsigtede analyser skal nye perspektiver bringes i spil og bidrage til kvalitetsudvikling, fælles ejerskab og en mere effektiv opgaveløsning på centrale områder.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2027 og 3 mio. kr. i 2028 til at facilitere arbejdet med skabelse af råderum og arbejdet med opgave- og inspirationsudvalg.

Råderumsprojekt med effekt fra 2028

Sønderborg Kommune igangsætter i 2026/2027 et råderumsprojekt, hvor medarbejdere, ledelse og politikere i fællesskab har fokus på opgaver, indsatser og strukturer. Den politiske forankring af råderumsarbejdet er forankret i Økonomi- og Strategiudvalg.

Der fremlægges inden årsskiftet 2026 en plan for hvorledes arbejdet med råderumsprojektet gennemføres (kommissorie), som drøftes i udvalget, herunder hvilken ekstern bistand, der er behov for.

I forbindelse med fremlæggelsen, drøfter udvalget planens elementer i forhold til det videre arbejde, med fokus på:

- opnåelse af værdi for borgerne
- læring ud fra tidligere processer
- fælles datagrundlag (socioøkonomiske data)
- ekstern bistand (uafhængighed) der kan bidrage til at kvalificere forvaltningens forslag til hvilke konkrete aktiviteter, der igangsættes (fx 4 gange årligt)
- åbenhed - politisk adgang til analyser og muligheden for at følge arbejdet

Formålet med projektet er at ruste kommunen til at håndtere kommende økonomiske udfordringer og samtidig skabe råderum til nye prioriteringer og videre udvikling.

Aftaleparterne har besluttet at indregne kommende råderum med 6 mio. kr. i 2028, 15,5 mio. kr. i 2029 og 25 mio. kr. fra 2030 og fremefter.

Opgaveudvalg

Sønderborg Kommune lægger i Vision 2026-2029 og konstitueringsaftalen vægt på fællesskab og tidlig inddragelse af borgere, råd, foreninger og erhvervsliv. Det fremhæves i Vision 2026-2029, at fællesskab og medbestemmelse er fundamentet for kommunens udvikling, og at borgerinddragelse, lokalt engagement, frivillighed og ejerskab bidrager til handlekraft og langtidsholdbare løsninger.

Der ønskes igangsat en række langsigtede analyser med henblik på at sætte fokus på kvalitetsudvikling af kommunens opgaveløsning på centrale områder. Analyserne skal udarbejdes i et tættere samspil mellem politikere, erhvervsliv og borgere, bringe nye perspektiver i spil og styrke det fælles ejerskab til løsninger og prioriteringer.

I første omgang er det aftalt, at der skal nedsættes 3 opgaveudvalg til udarbejdelse af langsigtede analyser på følgende områder (se bilag 1).

Opgaveudvalg:

- Fremtidens Sønderborg 2050
- Anbringelsesområdet
- Erhvervsfremme – revision af aktører og opgaver

Desuden nedsættes et Inspirationsudvalg for at understøtte kommunens fortsatte anvendelse af nye teknologiske muligheder.

- AI-inspirationsudvalg

Herudover ønsker aftaleparterne konkret at undersøge mulighederne for procesoptimering og yderligere digitalisering på det tekniske område, herunder særligt i arbejdet med byggetilladelser, lokalplaner og beslægtede processer, med henblik på at nedsætte sagsbehandlingstiden.

Arbejdet skal ses i sammenhæng med de nationale initiativer om kunstig intelligens og digital omstilling i den offentlige sektor og skal bidrage til at identificere løsninger, der kan styrke kvalitet, effektivitet og service på området.

Opfølgning på initiativer

Aftaleparterne ønsker at styrke opfølgningen på budgetaftalens initiativer og anmoder derfor forvaltningen om at udarbejde forslag til, hvordan udmøntningsplanen kan videreudvikles.

Udmøntningsplanen skal tydeliggøre status, fremdrift og eventuelle udfordringer, så der sikres et løbende politisk overblik over gennemførelsen af aftalerne over 5 mio. kr. – der følges op på virkningen/værdien i forhold til borgere og ansatte.

Finansiering og omprioriteringer i årets aftale

Sønderborg Kommune arbejder løbende med effektiviseringer, optimering og omprioritering. Senest har alle udvalg i 2026 bidraget med at pege på reduktionsforslag for i alt 15,5 mio. kr. med effekt fra 2027 og fremefter.

Aftaleparterne har valgt at gennemføre alle de udpegede reduktionsforslag med henblik på at de frigivne midler prioriteres til de i aftalen nævne driftsudvidelser.

Derudover indregnes, som nævnt tidligere, den budgetterede effekt af råderumsarbejdet stigende til 25 mio. kr. fra 2030 og fremefter.

Endelig medgår følgende elementer som medfinansiering af dette års budgetaftale

- 2,5 mio. kr. i 2026/2027 - sti i Vester Sottrup (indgår fremover i stihandleplanen)
- 1,3 mio. kr. i 2027 - fortovsrenoveringspulje reduceres i budgetår 2027
- 2,8 mio. kr. i 2027 – anlægsprojektet "fremtidens boliger" (opgaven fastholdes)
- 9,5 mio. kr. i 2028 og frem – ny kontrakt med Sydtrafik
- 3 mio. kr. i 2029 og 4 mio. kr. i 2030 – midler fra uddannelsespuljen

Øvrige aftaler

Sønderborg Kommune fører en stram økonomistyring med udgangspunkt i faste økonomiske pejlemærker. Målet er at sikre et varigt råderum, en stabil økonomi og en robust likviditet, så kommunen står godt rustet til fremtidige udfordringer og uforudsete udgifter.

Med budgetaftalen sigter aftaleparterne mod en kassebeholdning på 150 mio. kr. i 2030 og vil fortsat arbejde for at opfylde de øvrige økonomiske pejlemærker.

Aftaleparterne fastholder uændret skatteopkrævning og er enige om at midler, der måtte blive tilført kommunen i forbindelse med Finanslov 2027 skal følge opgaverne og vil blive tilført udvalgenes budgetter. Har aftaleparterne, i denne aftale, afsat midler til en opgave som efterfølgende finansieres af finanslovsmidler, vil midlerne dog ikke blive tilført til udvalget. I så tilfælde vil aftaleparterne sammen drøfte hvorledes midlerne anvendes.

Aftaleparterne er enige om, at ændringsforslag som fremsættes i forbindelse med 2. behandling af budgettet, behandles som ét ændringsforslag således, at ændringsforslagets punkter ikke behandles enkeltvis. Dette gælder både budgetaftalen (ændringsforslaget) som budgetaftaleparterne fremsætter samt eventuelle ændringsforslag, der fremlægges af partier, der står udenfor nærværende budgetaftale.

Aftaleparterne er enige om dels at stemme for den budgetaftale aftaleparterne har indgået, samt at stemme imod eventuelle øvrige ændringsforslag som fremsættes af partier, der ikke indgår i nærværende budgetaftale.

Aftaleparterne er enige om, at Sønderborg Kommune skal bidrage til kommunernes fælles overholdelse af den indgåede Økonomiaftale mellem KL og regeringen. Forvaltningen bemyndiges derfor til at tilpasse budgettets reserver og/eller fordelingen mellem drift og anlæg samt finansiering/hensættelser i det omfang dette måtte være nødvendigt.

Aftaleparterne bemyndiger ligeledes forvaltningen til at tilpasse budgettet, eksempelvis i forhold til konkrete tids- og betalingsplaner, forudsat at der alene sker forskydninger mellem årene 2027- 2030, således, at den budgetterede kassebeholdning i 2030, bibeholdes uændret.

Aftaleparterne er enige om, at budgettet skal baseres på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

4. Underskriftsside

Sønderborg d. 24. september 2026

Erik Lauritzen, Borgmester

Tom Hartvig Nielsen, Socialdemokratiet

Tage Petersen, Venstre

Kirsten Helene Bachmann, Slesvigsk Parti

Susanne Blegvad Posselt, Socialistisk Folkeparti

Stefan Lydal, Dansk Folkeparti

Frederik Klækk Jeppesen, Liberal Alliance

Asger Romme Andersen, Enhedslisten

Bilag 1. Opgaveudvalg

Opgaveudvalg - Sønderborg 2050

Alsion/SDU, ProjectZero, Byens Havn, Nordborg Resort og nu Hertugernes Augustenborg har på forskellig vis styrket arbejdspladser, uddannelse, turisme, bosætning, investeringer og områdets synlighed. De fleste har samtidig været fyrtårne i Byrådets Vision.

Da hovedparten af disse projekter nu er gennemført eller godt på vej, er tiden naturlig til at stille spørgsmålet:

Hvordan ønsker vi, Sønderborgområdet skal være i 2050, og hvad skal være områdets næste store udviklingsprojekt?

Et nyt projekt skal have potentiale til at skabe en effekt på niveau med de tidligere satsninger og vil indebære større investeringer, primært gennemført og finansieret af private virksomheder, investorer og fonde.

Kommunens rolle vil være at initiere og facilitere processen, samle de relevante aktører og skabe de nødvendige rammebetingelser. Opgaven er at etablere en proces, der kan føre frem til det fremtidige projekt.

Udgift hertil afholdes af midler afsat til arbejdet med råderum, effektivisering og opgaveudvalg.

Anbringelsesområdet

Stigning i antal anbringelser og udgifter hertil giver behov for en analyse af sammenhængen mellem udviklingen, lovgivningens intentioner og kommunens praksis på anbringelsesområdet.

Analysen skal afdække driverne bag væksten, mulighederne for at forebygge anbringelser gennem eksisterende indsatser og alternative tilbud samt de fremtidige økonomiske konsekvenser. Den skal danne grundlag for anbefalinger, der kan begrænse udgiftsvæksten og understøtte et mere bæredygtigt niveau.

Udgift hertil afholdes af midler afsat til arbejdet med råderum, effektivisering og opgaveudvalg.

Analyse af indsatsen inden for erhvervsfremme

Erhvervsfremmeindsatsen i Sønderborg Kommune er organiseret omkring en tandhjulsmodel, hvor en række aktører og samarbejdspartnere bidrager til at realisere målene i Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst. Gennem de seneste år er der kommet flere strategiske samarbejdspartnere til. Det øger behovet for koordinering og sammenhæng på tværs for at sikre en samlet og målrettet indsats.

Aftaleparterne er derfor enige om at igangsætte en analyse af erhvervsfremmeområdet.

Analysen skal skabe et samlet overblik over områdets aktører, partnerskaber og indsatser samt belyse den samlede understøttelse af erhvervsudviklingen i Sønderborg Kommune. Formålet er at vurdere, om den nuværende struktur sikrer tilstrækkelig sammenhæng, tydelig rollefordeling og størst mulig effekt i forhold til målene i Masterplan for Bosætning, Erhverv og Grøn Vækst. Opgaven er placeret i Erhverv- og Arbejdsmarkedsudvalget, og analysen forventes forelagt politisk behandling i 1. kvartal 2027.

Desuden nedsættes et Inspirationsudvalg:

Inspirationsudvalg - AI

Arbejdet tager afsæt i kommunens eksisterende strategiske retning, herunder Handleplan for digital transformation samt de nationale målsætninger for kommunernes brug af kunstig intelligens.

Inspirationsudvalget skal bidrage med perspektiver på, hvordan kunstig intelligens kan anvendes sikkert, ansvarligt og praksisnært, så teknologien skaber reel værdi for borgere og medarbejdere. Samtidig skal udvalget understøtte en prioritering af indsatsområder, hvor kunstig intelligens har størst potentiale i forhold til at løfte kommunens kerneopgaver.

Bilag 2. Overblik - ændringer til budgettet

Driftsvirksomheden

Nr.	Tiltag/element (i 1.000 kr.)	2027	2028	2029	2030
Udvidelser – i alt		24.250	30.600	29.650	29.900
1.	Styrkelse af det specialiserede børneområde (anbringelser)	6.000	6.000	5.000	5.000
2.	Styrket dansk og matematik - forhøjelse af pulje	3.000	3.000	3.000	3.000
3.	Fortsættelse af tidlig tyskundervisning	1.100	1.100	1.100	1.100
4.	Indsatser vedr. unge/studiemiljø, herunder fokus på ludomani	700	700	700	700
5.	Juniormesterlære	800			
6.	SOSU-elever - indfasning af øget antal elever	3.200	7.000	8.000	8.000
7.	Videreførelse af PAU (pædagogisk assistentuddannelse) efter prøveperioden			3.000	4.000
8.	Pårørendevejleder på ældreområdet	500	500	500	500
9.	Solsikkelinje – telefonisk kontakt	200	200		
10.	Sønderborg Talentakademi og talentklasserne på Alssund	450	450	450	450
11.	Udsatte gruppers deltagelse i idræts- og foreningslivet	750	750	750	
12.	Tilskud til Fritidsfest	100	100	100	100
13.	Driftstilskud til Museum Sønderjylland (Historiecenter Dybbøl Banke)	1.000	1.000	1.000	1.000
14.	Erhvervsturisme	500	500		
15.	Kulturnatten	300	300	300	300
16.	Styrket erhvervsservice (Optimering af sagsbehandlingen af byggesager)	800	800	800	800
17.	Medarbejder til vand- og miljøområdet, fokus på grøn trepart	800	800	800	800
18.	GESEK Netværk	250	250		
19.	Muligheden for regulering af skarver, i samarbejde med frivillige, afklares	50			
20.	Fødevarekoordinator	700			
21.	Terrorsikring	250	250	250	250
22.	Styrket offentlig transport	300	3.900	3.900	3.900
23.	Landsbyprojekter på Sydals	500			
24.	Arbejdet med råderum (større analyser, effektiviseringer) og opgaveudvalg	2.000	3.000		

Nr.	Driftsreduktioner/finansiering - Tiltag/element (i 1.000 kr.)	2027	2028	2029	2030
I alt	Driftsreduktioner/finansiering	-15.500	-31.000	-43.500	-54.000
1.	Anvendelse af midler fra uddannelsespuljen til finansiering af			-3.000	-4.000
2.	Sydtrafik - ny kontrakt - tilbageførelse af tidligere tildelte midler		-4.500	-4.500	-4.500
3.	Sydtrafik - ny kontrakt - reduktion opsamles i en pulje under Økonomi- og Strategiudvalget		-5.000	-5.000	-5.000
4.	Indarbejdelse af udvalgenes forslag til reduktioner (samlet 15,5 mio. kr.)	-15.500	-15.500	-15.500	-15.500
6.	Indfasning af effekt af råderumsarbejdet fra 2028 og fremefter		-6.000	-15.500	-25.000
I alt	Driftsvirksomheden	8.750	-400	-13.850	-24.100
	Serviceudgifter i alt herefter	8.750	-400	-13.850	-24.100
	Serviceudgifter i alt herefter	4.494.667			
	Vejledende servicevækstramme	4.461.043			

Anlægsvirksomheden

Nr.	Tiltag/element (i 1.000 kr.)	2027	2028	2029	2030
I alt	Anlægsudvidelser	27.886	17.850	20.800	34.800
1.	Ny daginstitution i Dybbøl	1.000		6.000	13.000
2.	Udarbejdelse af projektforslag til legeplads i Egersund	300			
3.	Plejecentrenes servicearealer	2.000	2.000	2.000	2.000
4.	Broager Plejecenter	6.036			
5.	Projektforslag Broagerhallen - parkering mm.	500			
6.	Arbejder ved kunstgræsbanen ved Stadion	1.500			
7.	Tilskud til kunstgræsbane i Dybbøl		3.800		
8.	Fyrtårnsprojektet Hertugernes Augustenborg	7.800	8.800	11.800	18.800
9.	Museum Sønderjylland (Historiecenter Dybbøl Banke)	1.000	1.000	1.000	1.000
10.	Vi får det til at ske – We make it real	750	750		
11.	Stenrev - kommunal medfinansiering af etablering af stenrev	300			
12.	Trafiksikkerhed/parkering ved Fynshav Børneunivers	1.000			
13.	Trafiksikkerhed ved skoler og institutioner		500		
14.	Egersundbroen – trafiksikkerhed	2.700			
15.	Udvikling af øvre Perlegade, herunder offentlige toiletfaciliteter	1.500			
16.	Legeplads i Broager (Broager Forum)	1.000	1.000		
17.	Nedrivningspulje	500			

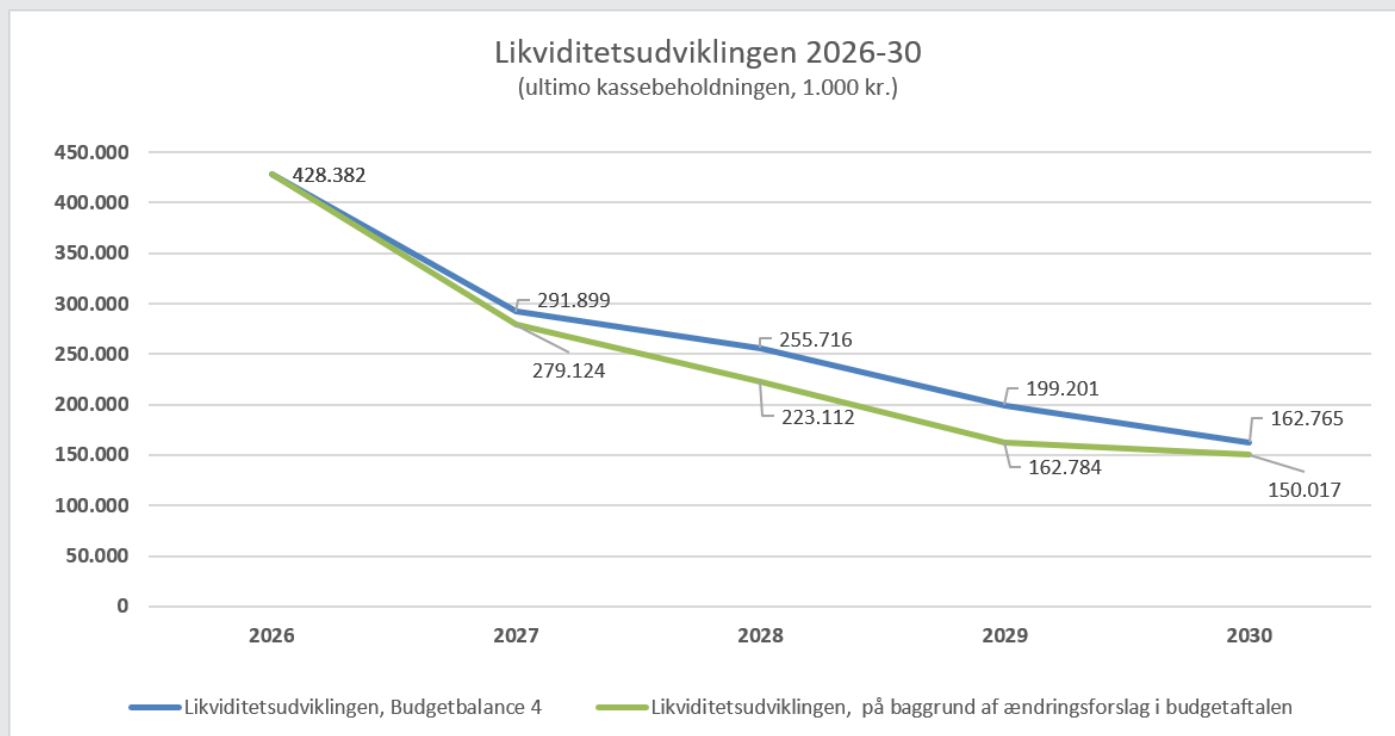
Nr.	Finansiering - Tiltag/element (i 1.000 kr.)	2027	2028	2029	2030
I alt	Anlægsreduktioner/finansiering	-23.861	2.150	-2.800	-32.400
1.	Omprioritering af anlægsprojekter (2,5 mio. kr. vedr. sti i Vester Sottrup og fortovsrenovering reduceres med 1,3 mio. kr.)	-3.800			
2.	Anlægsprojektet "Fremtidens boliger"	-2.836			
3.	Regulering af anlægsråderum	-975	19.000	18.000	2.400
4.	Finansiering af anlægsråderum	-16.250	-16.850	-20.800	-34.800
I alt	Anlægsvirksomheden	4.025	20.000	18.000	2.400
	Anlægsniveauet netto herefter	221.917	223.423	228.076	190.960
	Anlægsniveauet brutto herefter (vejl. ramme 257.076 t.kr.)	331.317			
	Råderum til fremtidige prioriteringer	0	27.356	28.690	28.879

Bilag 3. Budgetbalance 2027-2030

Budget for Sønderborg Kommune					
Økonomisk overblik (beløb i hele 1.000 kr. - netto)		2027	2028	2029	2030
		Årets prisniveau			
INDTÆGTER I ALT		-6.196.049	-6.327.162	-6.437.522	-6.606.473
Øvrige forslag		0	0	0	0
DRIFTSUDGIFTER					
Serviceudgifter (Sigtepkt. 4.461 mio. kr. i 2027)		4.485.917	4.409.467	4.378.278	4.372.362
Øvrige forslag		8.750	-400	-13.850	-24.100
Serviceudgifter i alt		4.494.667	4.409.067	4.364.428	4.348.262
Overførselsudgifter/medf. af sundhedsvæsenet m.m.		1.520.584	1.534.939	1.532.449	1.531.520
Øvrige forslag					
DRIFTSUDGIFTER I ALT		6.015.251	5.944.006	5.896.876	5.879.782
RENTER					
Renter inkl. indtægter (netto)		-5.193	-6.193	-6.193	-6.193
Øvrige forslag					
Pris- og lønregulering af udgifterne, jf. KL			137.864	304.054	475.298
Pris- og lønregulering af nye udgifter			-11	-772	-2.056
ØKONOMISK RADERUM/RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT		-185.991	-251.496	-243.557	-259.642
ANLÆG - Bruttonamme 257 mio. kr.		217.892	203.423	210.076	188.560
Øvrige forslag		4.025	20.000	18.000	2.400
Pris- og lønregulering af anlægsudgifterne, jf. KL		0	2.550	6.097	8.382
Pris- og lønregulering af nye udgifter			240	435	87
RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE		35.926	-25.283	-8.950	-60.213
FORSYNINGSVIRKSOMHEDER I ALT		0	0	0	0
FINANSIERING					
Øvrige finansforskydninger		27.294	1.026	-2.724	-2.724
Afdrag på lån		127.029	129.751	117.898	118.579
Optagelse af lån		-40.991	-49.482	-45.897	-42.875
Øvrige forslag		0	0	0	0
FINANSIERING I ALT		113.332	81.295	69.277	72.980
ÅRETS KASSEBEVÆGELSE, FORØGELSE (+) / FORBRUG (-)		-149.258	-56.012	-60.327	-12.767
Tabellen viser korrigeret budget på baggrund af byrådets beslutning d. 26. august 2026					
Økonomiske pejlemærker					
Resultat af ordinær drift:		Over -275 mio.	-245 til -274 mio.	Under -244 mio.	Under -244 mio.
Resultat af skattefinansierede område:		Over -125 mio.	-113 til -124 mio.	Under -112 mio.	Under -112 mio.
Ultimo kassebeholdning		*2025	2027	2028	2029
*2025 ud fra regnskabet		716.165	279.124	223.112	162.784
					150.017

Bilag 4. Likviditetsudviklingen

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00
E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk